

Proč zakládat oddíly

Aby se mohlo skautovat! To je jednoduchá odpověď na otázku v nadpisu této kapitoly. Mnohem vrstevnatější však bude odpověď na otázku „A proč se tady a teď skautovat nemůže?“

Skauti nejsou všude. Ke konci roku 2019 fungovaly skautské oddíly zhruba ve 490 městech a obcích. V České republice je celkem 6258 obcí, z toho necelá polovina má více než 500 obyvatel a je tedy dost velká na to, aby v ní mohl fungovat skautský oddíl (oddíly fungují i v obcích s 300 či 400 obyvateli). To znamená, že dnes v 83 % větších obcí nemohou děti vůbec skautovat, nebo musejí dojíždět někam do okolí. V těchto obcích bez skautského oddílu žije více než 3 miliony lidí, mezi nimi asi 420 tisíc holek a kluků ve věku 5-17 let. Ne každé sídlo je však vhodné pro fungování skautského oddílu. V malých obcích lze sice počítat s podporou vedení obce a aktivních rodičů, kteří jsou rádi za jakoukoliv činnost pro své děti; holky a kluci v rádcovském a roverském věku však často odcházejí na střední a vysoké školy a pokud funguje skautský oddíl v blízké spádové obci, mohou dojíždět. Stále však zůstává i několik měst se základní i střední školou, kde skautský oddíl stále chybí. Na stránce s otevřenými daty najdeš mapu (z roku 2015), která ukazuje místa s největším potenciálem pro vznik nových oddílů.

Mapa zobrazuje data z roku 2015.

Oddíly jsou plné. Ještě před pár lety bylo třeba aktivně hledat nováčky, propagovat skauting na školách a akcích pro veřejnost, pořádat náborové akce. Dnes má řada oddílů opačný problém: dlouhé pořadníky kluků a holek, které by chtěly skautovat, ale v oddíle už není místo. Možná je proto čas založit oddíl zcela nový a rozšířit tak nabídku skautování i v místech, kde už dnes oddíly jsou. Poptávka je především po oddílech vlčat a světlušek – pokud máte historicky právě jeden takový oddíl ve středisku, zkuste se zamyslet, zda byste zvládli otevřít ještě jeden. Máte-li nedostatek členů ve skautském věku, může to pomoci naplnit oddíly skautek a skautů v budoucnu.

V místě nepracují oddíly pro všechny věkové kategorie. V některých obcích jsou funkční oddíly pouze pro děti ve vlčáckém/světluškovském a skautském věku, chybí jim oddíly pro rovery a rangers, pro činnost dospělých. Může být proto na místě zamyslet se, zda vaše středisko nabízí prostor pro skautování všem věkovým skupinám.

Vedení oddílu je nesmírně cenná zkušenost. Rozvíjí organizační dovednosti, schopnost řídit tým, organizovat akce, využít prostor k realizaci a současně převzít zodpovědnost. Je to úžasná průprava pro život, oceňovaná na vedoucích pozicích na vedoucích pozicích ve společnosti – profesních i občanských. Odrůstá generace schopných rangers a roverů, kteří se všichni ve vedení stávajícího oddílu neuplatní? Máte v okolí bývalého vedoucího, kterému odrostly vlastní děti a mohl by zase pomoci? Mohou buď založit vlastní oddíl, nebo převzít ten stávající a uvolnit tak ruce vedení k založení nového oddílu tam, kde je to potřeba.

Skautovat se dá i jinak. Skautská činnost by měla být pestrá a základem je různorodá činnost v oddílech. Zároveň ale každému z nás jde něco o kousek líp, pro něco jsme nadšenější. Někdo je kapitánem na jachtě, někdo se připravuje na pilotní zkoušky, někdo leze po skalách nebo miluje koně. A když máme vodácké oddíly, proč bychom nemohli mít oddíly letecké, lezecké, či jezdecké? Zvláště ve větších městech může vznikat širší nabídka oddílů s konkrétním zaměřením, které však budou pevně stát na základech skautské výchovné metody a skautských hodnot. Takové oddíly by mohly oslovit i jinou skupinu kluků a holek a současně dát prostor pro realizaci vedoucím, kteří by tradiční skautský program rádi spojili se svou vášní. Nadšení a chuť dělat věci naplno je totiž to nejcennější, čím vedoucí děti inspiruje. Mezi zaměření oddílu patří např. i důraz na duchovní rozměr či silné ukotvení v konkrétním symbolickém rámci (woodcraft, pravěk a primitivní technologie apod.)

Není to žádná velká věda. První oddíly zakládali lidé, kteří skautem nikdy neprošli, ale nadchla je dvouhodinová přednáška A. B. Svojsíka. O skautingu zpočátku nevěděli víc než to, co se dozvěděli na té přednášce. Kromě Základů junáctví a Polních her neměli žádné příručky, návody, metodiky. Vše bylo na jejich vlastní invenci – a snad právě tato nutná kreativita a velká svoboda v tvorbě skautského programu a rituálů zrodila

skautského ducha, který oddíly prorůstal a jehož odlesk dnes vidíme v prastarých tradicích a rituálech. Ano, vést oddíl je velký závazek a kus práce, ale není to žádná velká věda. Dnešní vůdcové mají navíc k dispozici spoustu materiálů, inspirace, zázemí středisek a okolních funkčních oddílů, širokou nabídku skautských vzdělávacích akcí.

Vedení oddílu je úžasná příležitost. Představ si, že stojíš na zelené louce, kolem běhá pětadvacet kluků či holek, které zatím neznáš, ale víš, že za rok z nich bude skautský oddíl a na téhle louce s nimi postavíš tábor. Jak se budete jmenovat? Co všechno je naučíš, aby tábor zvládli? Jak budou volat jeden na druhého, jak se budou k sobě chovat, jakými pravidly se budou řídit? Co je bude bavit, na co se budou těšit, co na táboře prožijí? Jak tábor zahájíte, jakými zkouškami budete procházet, co budete společně tvořit, kam je budeš vést? Jaký pokřik budou křičet na ranních nástupech, jaké písně budou zpívat u večerních ohňů? Koho přizveš k téhle tvorbě a radostné práci? Nemáš chuť se do toho všeho pustit? Vždyť stavět úplně nový oddíl skautský od základů, se všemi symboly, pravidly, tradicemi, podniky a akcemi, pestrou činností, to je přece úžasná příležitost.